СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“

Рôкъ V. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 10-го Червня 1897. | Число 24

Календарь.

Червень.

10	Ч.	Теодосіи
11	П.	Исаакія преп.
12	С.	Ермія ап. (Задушна суб.)
13	Н.	СОШЕСТВІЄ Св. ДУХА
14	П.	ПРЕСВ. ТРОЙЦѢ. Никиф.
15	В.	Лукиліяна, Клявдія
16	С.	Митрофана патр.

Змѣстъ.

ЧИТАЙТЕ!

Вже дуже мало есть у насъ на складѣ Календаровъ „Союза“. Хто хоче мати ту прекрасну книгу — най пришле 55 цнт. на адресу: Mr. Michael Fekula Мт. Carmel, Pa.

Дня 8. червня вôдбула ся рôчна конвенція нашего одинокого руского товариства „Р. Н. Союзъ“. — Справоздане зъ ходу нарадъ подамо въ слѣдуючôмъ числѣ.

На сироты по убитыхъ галицкихъ выборцяхъ зложили:

Зъ Elmira, N. Y.

Алексей Курила 1.00, Ив. Курила 1.00, Кузьма Варіянъ 1.00, Петро Лепакъ 50 цнт., Еміль Пейко 50 цнт. Елко Косіякъ 50 цнт., Семко Гнатко 50 цнт.

Разомъ . . . $5.00

Въ редакціи „Свободы“ можуть достати Вск. ОО. Духовнѝ по 1 цнт. за еґземпляръ:

1) Extractus matriculæ copulatorum,
2) Extractus matriculæ baptisatorum,
3) Extractus matriculæ defunctorum.

„ГР. КАТ. СОЕДИНЕНІЕ“ НА IV. КОНВЕНЦІИ

въ Braddock, Pa.

На дняхъ 25, 26, 27 и 28 мая с. р. вôдбула ся конвенція гр. кат. Соединенія. Не будемо описовати парадъ, що вôдбули ся въ церкви и по-за церковою, не будемо застановлятись надъ дрôбнѣйшими ухвалами, котрѝ для товариства не мають значѣня, але не можемо поминути мовчки три важнѝ ухвалы, якѝ цовзяли делеґаты тои конвенціи 1) пôдвысшено посмертну запомогу на $600 и повернено до розмету 2) выбрано новый выдѣлъ, котрый складае ся майже выключно зъ кревныхъ, зятѣвъ и сватôвъ 3) редакцію „Вѣстника“ передано опять фальшерови чековъ П. Ю. Жатковичови. Отсе три головнѝ моменты, котрѝ мають рѣшучій вплывъ на будучій розвôй товариства.

Пôдвысшене посмертного на $600 въ товариствѣ, котре мае по-надъ 5000 членôвъ не булобы рѣчею неприродною, еслибъ се товариство посѣдало вже кольканайцять тысячокъ, добре ульокованого, желѣзного и резервового фонду. Тымчасомъ довѣдуемось зо справоздання, що се товариство мае желѣзного фонду ледви $680 и тѝ грошѣ смердять въ касѣ „Соединенія“, не приносячи жаднои користи. Розметъ — той непрактичный спосôбъ збираня посмертного шкôдливый въ высокôй степени розвоеви и добрôй славѣ товариства. Хто обзнакомленый лишь трохи зъ дурною маніпуляцією въ нашихъ товариствахъ, той побачить въ недалекôй будучности, якѝ непорядки и надужитя будуть дѣяти ся въ „Соединенію“ при розметѣ на посмертну запомогу. А хто знову знае недовѣріе нашого народа до рôжныхъ урядôвъ, той зъ горы може числити, що при кôнци року не стане и половины членôвъ въ „Соединенію“, а урядники попадуть въ чистый станъ облоги зо стороны власныхъ членôвъ. — Впрочѣмъ се не шкодить. Блудъ сей пôмстить ся на тыхъ, котрѝ кричали и кричать „совершила ся“ и оно справдѣ незадовго совершить ся. Поживемо то и побачимо. — Друга головна ухвала, а такожь и головный блудъ — се складъ теперѣшного выдѣлу. Вôнъ представляе ся такъ: Голов. предс. надз. комісіи Стефанъ Майтелъ, голов. пред. Иванъ Смитъ (сватъ П. Жатковича), секретарь Mr. Podybesenyei, Kisbesenyei, Besenyei Arpad (бувшій Einj. freiwilliger, tit. Corporal) зять П. Жатковича (пенсія рôчна $600 — $4. денно дѣетъ на проѣздку), касіеръ Ю. Вретякъ (пенсія рôчна $225), контрольоры: Й. Поточнякъ (на проѣздки $4. денно), редакторъ П. Ю. Жатковичь ($1200 рôчнои пенсіи), директоры газеты: о. Т. Демяновичь (пенсія мѣсячна $25.), духовникъ „Соединенія“ о. д-ръ І. Сабовъ.

Якъ бачимо, то выйшовъ выдѣлъ несгôршій: Смитъ сватъ Жатковича, секретарь зять Жатковича, редакторъ кревный тыхъ обохъ, славно звѣстный фалшовникъ чековъ Братствъ „Соединенія“.

Треба ще до того додати, що конвенція выплатила 1000 доляр. Смитови за якись тамъ паперы и брошуры (?) въ друкарни, що не було прочитано протоколу нѣ зъ послѣдной конвенціи, нѣ зъ пôврôчного засѣданя, нѣ зъ попередныхъ днѣвъ нарадъ, що публично ображено найдѣяльнѣйшого члена „Соединенія“ о. К. Лаврішина, отъ и все, що на IV. конвенціи „Соединенія“ ураджено. — Треба еще и то додати, що о справозданю контрольнои комісія, про той славный банкъ, еміґраційный дôмъ (?), про кольонізацію, нѣхто анѣ слова не чувъ.

Хотъ якъ тота конвенція була пуста змѣстомъ, хоть якъ она була богата на скандалы публичнѝ и шинковнѝ, — она для чоловѣка, котрый интересуе ся розвоемъ нашимъ народнымъ дуже цѣкава. Якъ видно зо складу нового выдѣлу, то въ нѣмъ не бачимо священниковъ, крôмъ двохъ: О. Т. Демяновича и Др. Ив. Сабова, котрѝ грають тамъ зовсѣмъ пôдрядну ролю. О. Т. Демяновичь пôднявъ ся за 25 дол. въ мѣсяць контролѣ надъ чоловѣкомъ, надъ котрымъ контролю повиненъ бы провадити надзорця арештантôвъ — а властиво, чого тамъ влѣзъ о. Д-ръ Сабовъ — то вже абсолютно не знаемо. Прецѣ „Соединеніе“ не монастиръ, щобъ потребовало свого капеляна. Майже всѣ Братства мають своихъ духовниковъ, котрѝ имъ обслужать! хиба на конвенціи Сл. Божу вôдправити? — та якъ такъ, то вôнъ певно потрѣбный, Роля тыхъ двохъ священниковъ, котрѝ выломили ся зъ пôдъ солідарности другихъ независима, — они лишь затемняють справу, котра почала вже проясняти ся при послѣдной конвенціи „Соединенія“.

То що стало ся на IV. конвенціи „Соединенія“, не стало ся нѣчого надприродного — противно навѣть зовсѣмъ природне. Организація, котрою до теперь проводили духовники — а духовники безъ идеи, безъ принциповъ, безъ власнои организаціи, безъ солідарности мѣжь собою, та организація не оперта на жадныхъ сталыхъ засадахъ, мусѣла помимо свои власнои свѣдомости обтрясти ся зъ тои безпрограмовости и шукати иншихъ дорôгъ. Що та организація попала ся въ руки таквхъ людей, якъ Жатковичь & Co. то винна тому та наша угро-руска гр. кат. суспôльность, котра не въ силѣ була зъ помѣжь себе выдати чесныхъ, культурныхъ людей, котрымъ бы свою долю могла була поручити. Брутальный нападъ мадяра Арпада на найбôльше интеліґентного и дѣяльного священника, свѣдчить якъ найлѣпше о культурѣ мадярскôй.

Рôкъ въ житю народôвъ не великій періодъ. Если за рôкъ, до слѣдуючои конвенціи „Соединенія“, священники не заложать свого товариства на зовсѣмъ ясныхъ и позитивныхъ основахъ, если они будуть крыти ся по-за плечѣ теперѣшного директора газеты, зъ боязни о свою еґзистенцію, то покажуть свою крайну нездарность. — Теперѣшне „Соединеніе“ зо сватами, тестями и зятями — зъѣстъ само себе, чи скорше, чи пôзнѣйше, але если Вы ОО. духовнѝ не зорґанізуете себе до сего часу, то они зъѣдять себе и васъ, що найменше по половинѣ.

Кореспондентъ „Свободы“.

ДОЛЯ ТЕПЕРѢШНОГО РОБОТНИКА.

(Конець).

МАШИНЫ.

Кромѣ того нововпроваджуванѝ машины выкидають що-разъ то бôльше людей на улицю. Въ кождôй галузи промыслу, не выключаючи рôльництва, переходъ вôдъ ручнои роботы до машиновои е полученый зъ великою кривдою для робôтниковъ, понеже певна часть зъ нихъ мусить вôдпасти и ити на улицю. — Частѝ безпорядки початку того столѣтія, а и тѝ, що лучають ся теперь вôдъ часу до часу — показують докладно скôлькôсть нужды, яку приносять нововпровадженѝ, новѝ, або улѣпшенѝ старѝ машины для робôтниковъ и розпуку яка ихъ на той часъ огортае. Правда, при впроваджену новыхъ машинъ скорыстовують по троха робôтники, що при нихъ роблять, але число тыхъ робôтниковъ такъ маленьке, що не дасть ся навѣть порôвнувати зъ числомъ тыхъ, котрѝ терплять черезъ таке впроваджуване новыхъ машинъ; впрочѣмъ тымъ послѣднымъ вôдъ свѣдомости полѣпшеня долѣ машинѣстôвъ при помочи ихъ нужды, зовсѣмъ не легче, бо и они самѝ хочуть ѣсти.

Кожда нова машина звычайно, або робить стôлько що и стара, але при менче робôтникахъ, або робить при тыхъ самыхъ робôтникахъ далеко бôльше. Зъ того слѣдуе, що еслибъ въ якôмсь краю число робôтниковъ навѣть не збôльшалось, але стояло на мѣсци, то и въ такôмъ разѣ не моглибъ они мати всегда сталои роботы, бо фабрикантъ мусить знайти купцѣвъ на товаръ, котрый выробляе. Але купцѣвъ найти не легко, бо товару робить ся велика сила въ однôй лишь фабрицѣ, а фабрикъ такихъ е тысячи, зъ чого знову выходить, що фабрыкантъ не видячи купця для свого товару замыкае на якійсь часъ фабрыку и люде з[...] безъ роботы — споч[...]

Безробôтнѝ.

Такій примусовы[...] нокъ лучае ся тепер[...] и то не лишь въ [...] часы, але и добрѝ. [...] въ найлѣпшихъ час[...] могуть всѣ безробо[...] стати занятія, а роз[...] въ кепскихъ — чис[...] чиваючихъ росте до [...] ныхъ розмѣрôвъ. Тѝ [...] робôтнѝ становлять [...] якъ бы велику армію [...] стоить все готова на[...] компанѣстôвъ и котр[...] потребы рекрують [...] потрѣбныхъ имъ лю[...] Кромѣ того компан[...] дуже на руку, сли [...] людей безъ роботы [...] ихъ помочи держать [...] карбахъ и послуху [...] ючихъ робôтниковъ. [...] видимо якъ надмѣрна [...] однихъ позбавляе з[...] працѣ другихъ и на [...] безроботе послѣдныхъ [...] чиное ся до того, що [...] чимъ разъ бôльше и [...] працюють.

Хотяй число безроб[...] збôльшаесь и зменча[...] лево пôсля того чи [...] иде зле чи добре, то [...] можемо сказати, що [...] тое яко цѣлость стал[...] стае. Инакше бути не [...] если пригадаемо со[...] попередно сказане, а [...] тое, що люде множ[...] прецѣнь. Щожь то зн[...] То значить, що не [...] нужда безробôтныхъ [...] зискуване занятыхъ [...] мусить всегда збôльш[...] але збôльшатись тако[...] де непевнôсть житя [...] робôтниковъ взагалѣ.

Ще такъ зле не б[...] нѣколи.

Нѣколи не було ще [...] робôтникъ такъ бу[...]

(Продовжене на другой сто[...])

8

КАНАДІЙСКА РУСЬ.

Подорожнѝ вспомины

Нестора Дмитрова.

(Конець).

За для тыхъ всѣхъ скандалôвъ, якѝ нашѝ люде ту роблять, рядъ буде змушеный — если не замкнути имміґраціи — то певно зборонить дѣдамъ безъ центôвъ приходити, а на тôмъ потерпить и наша яка така повага у правительства, а передовсѣмъ тѝ бѣднѝ люде, котрѝ бы могли зъ часомъ пильною працею доробити ся чогось. Не виненъ ту темный народъ, що стрôмголовъ мечесь въ безодню, але винно въ першôй линіи правительство австрійске, що не возьме ся за организацію еміґраціи. Тажь бюро емміґраційне у Львовѣ, въ рукахъ фахового и честного чоловѣка запобѣгло бы цѣлому страшному лихови. Чи-жь правительство австрійске не здобуде ся вже нѣколи на те, щобъ въ Гамбургу и въ Бременъ позакладало домы на нôчлѣги для своихъ людей, що кидають рôдну землю и пхають ся за море? Пригадую собѣ — разъ п. Вахнянинъ плѣвъ небылицѣ въ соймѣ. Выдѣлъ краевый розслѣджовавъ причины еміґраціи — рада державна ухвалила новелю, пôсля котрои карае ся остро всяка интервенція въ еміґраціи, але то все псови на чоботы здало ся. Народъ гинувъ и гине. Якъ дальше пôйде тымъ темпомъ, то цѣла Галичина вывандруе за море, а паны и жиды будуть овочѣ збирати своеи господарки. — Перестрашена галицка интеліґенція и священники обмывають руки, боять ся и однымъ словомъ стати въ порадѣ для бѣдного народа. Власти галицкѝ всякихъ сортôвъ найпôдлѣйшѝ на свѣтѣ. Нѣхто на свѣтѣ не може мати понятія о тôмъ, якъ тѝ власти высылають нашого мужика за море. Ту доперва за моремъ видно цѣлу гидь галицкои господарки.

Наоколо Winnipeg суть еще слѣдуючѝ поменшѝ рускѝ кольоніи: Gonor, Broker Head, Beasejour, Tyndall и Cromvell. На тыхъ кольоніяхъ я не бувъ, бо не стало симъ разомъ часу.

На тôмъ повиненъ я скôнчити мои уваги, але понеже я знаю, що мои отсѝ замѣтки дôйдуть и до рукъ нашихъ селянъ въ Галичинѣ и Буковинѣ, длятого я скажу для нихъ слѣдуюче: 1) Канада добрый край и будучнôсть для нашихъ людей есть въ Канадѣ, але тôлько для тыхъ, котрѝ привозять зъ собою 400—500 доляр. Безъ цента не вольно нѣкому рухати ся, бо згине на чужôй земли зъ голоду. 2) Нашѝ люде, чи то зъ Галичины, чи зъ Буковины не повиннѝ выбирати ся до Канады скорше, поки не порадять ся професора д-ра Иосифа Олеськова у Львовѣ ул. Голубя ч. 11. А. Жадныхъ аґентôвъ, а особливо Карльсберга зъ Гамбурга не повиннѝ слухати. 3) На дорогу мусять поперебирати ся по пански, бо нашои одежи не терплять Англики, бридять ся нею и уважають чоловѣка въ тôй одежи, якъ худобу. 4) Якъ приѣдуть до Winnipeg най не слухають злодѣѣвъ жидôвъ и другихъ факторôвъ, тôлько най слухають п. К. Геника, або най звертають ся о пораду до мене. 5) Якъ вже мають люде ити на фармы, най покуплять собѣ всякѝ потрѣбнѝ рѣчи господарскѝ и кухоннѝ въ Winnipeg, бо въ Edmonton, або Danphin два разы, або и три разы тôлько заплатять. 6) Най не купують у жидôвъ, тôлько въ такихъ склепахъ, де зарядъ имміґраційного дому вскаже, а тогды достануть два разы лѣпшѝ рѣчи и о половину таньше. 7) Най не купують нѣгде фармы, бо даровои и то дуже доброи землѣ есть еще подостаткомъ, бо той що продае фарму певно нѣчого доброго не продае, бо якъ бы було дôбре, то самъ сидѣвъ бы на той земли. — А найважнѣйше есть то:

Якъ хто може жити въ Галичинѣ або Буковинѣ, най не ѣде до Канады, бо найлѣпша земля не заступить свои рôднои, якъ мачуха нѣколи не заступить рôднои матери.

Люде зъ Галичины и Буковины! Вже тôлько короткій часъ треба ждати, а вы своею кровію выборете собѣ свои права, свою долю. Шляхта польска и жидова збанкротуе — а вы мусите бути панами на своей рôднôй земли. Не покидайте-жь еи, не пхайте еи въ руки чужѝ, въ руки жидôвскихъ шахраѣвъ, щобъ збытковали ся надъ вашою рôдною матерію. Не йдѣть заможнѝ до Канады, бо шкода вашои працѣ, шкода вашои кровавои батькôвщины, не йдѣть бѣдаки, бо ту погинете и на встыдъ и ганьбу цѣлому мірови будете вытягати руку за жебранымъ хлѣбомъ — а нѣхто вамъ его не дасть, тôлько зъ погордою вôдверне ся вôдъ васъ. — Послухайте моихъ радъ, тай своихъ братôвъ, кревныхъ, сусѣдôвъ, кумôвъ научайте, що лѣпша своя сорочка груба, смачнѣйшій свôй хлѣбъ разовый въ дома, якъ тонка сорочка и бѣлый-пытльованый хлѣбъ за моремъ...

АДРЕСЫ.

Якъ хто хоче знати, що дѣе ся въ Ка[...] яка земля, якъ людямъ на поодинокихъ к[...] ніяхъ поводить ся, прошу удавати ся до с[...] ючихъ людей:

Mr. C. Genik, Immigration House, Winn[...] Manitoba, Canad[...]

Mr. B. Ksionżek, Trembowla, P. O. [...] Manitoba, Canad[...]

Mr. P. Maykowski, Stuartburn, Man., C[...]

Mr. Fedor Pilipow, Pheasant-Forks. A[...] C[...]

Mr. A. Savka, Ruska Swoboda, P. O. [...] Alta, Cana[...]

Mr. Theodor Fur, Rabbit Hill, Alta, Ca[...]

„Svoboda“ Printing Office, P. O. Box 1[...] Carmel, Pa. U.[...]

Dr. Joseph Oleskow, Golembia 11 A. Len[...] Austria, Galici[...]

Rev. Nestor Dmytriw, Immigration Hou[...] Winnipeg, Man. Ca[...]

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at Mt. CARMEL, PA. of each week by the „SVOBODA" Publishing Co.

ADVERTISING RATES:

One inch per annum...$ 20.00
„ „ Six months 12.00
„ „ three „ 7.00

All comunications should be addressed to:

„Svoboda"
PRINTING OFFICE
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To „SVOBODA"
PRINTING OFFICE
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и месячне до касієра.

Mr. George Chylak
OLYPHANT, PA.

И уведомити секретаря пôдъ адресою.

Rev. N. Stefanowicz
715 Carson str.
S. S. PITTSBURG, PA.

...жития якъ то ...теперь. Навѣть невôльники и люде що панщину робили були певнѣйшŷ, що будуть мати себе чимъ прокормити, бо паны дбали за се, бо се було въ ихъ интересѣ. Еслижь и лучавъ ся коли голодъ и нужда, то причиною сему були повени, засуха, неурожай, нападъ непріятеля або щось подôбного.

Днесь истноване фабрыканта не звязане зъ истнованемъ робôтника. Робôтникъ выкиненый на улицю зъ женою и дѣтьми може вмирати зъ голоду, але фабрыкантови вôдъ того зовсѣмъ гôрше не буде. Що бôльше, днесь люде вмирають зъ голоду лишь тогды, коли фабрыканты нагромадили по маґазинахъ всякого богацтва, а нема его кому куповати и доперва коли тыхъ богацтвъ нема, коли они розпроданŷ — люде дôстають знову роботу. Взагалѣ при нынѣшнôй машиновôй господарцѣ дѣе ся все противно, якъ давно було, такъ що напримѣръ навѣть войиа, хочь и якъ страшна въ своихъ наслѣдкахъ, може бути хвилевымъ добромъ для працюючихъ, понеже пôсля вôйны бувае все бôльшій попытъ за робôтникомъ.

Давно зароблявъ кождый пôсля силъ своихъ. Робивъ бôльше, то бôльше дôставъ, а бувъ лѣнивый, то нагаияли его зъ роботы. Днесь противно — если бôльше и довше робôтники працюють — то певна рѣчь, що тымъ довше будуть потôмъ безъ роботы сидѣти; словомъ власна праця позбавляе людей працѣ, а давна пословиця що „хто хоче працювати, той зъ голоду не згине"— стала чистою брехнею.

Днесь сила и охота до працѣ не хоронить чоловѣка передъ нуждою, такъ само якъ малого робôтника або хлѣбороба его маленькій мастокъ. Першому грозить безроботе, другому банкруцтво, неможливôсть сплачуваня довгôвъ, та рôжныхъ податкôвъ. Найгôршимъ однакъ лихомъ зô всего, яке несе зъ собою теперѣшна господарка бѣдному робôтникови есть непевнôсть житя, непевнôсть того, чи буде завтра мати чимъ накормити себе и родину. А непевнôсть тая, не тôлько мусить прибивати до землѣ чоловѣка — надъ котрымъ она мовъ мечъ острый висить, ало вôдбирае навѣть до житя охоту...

Справы бразилійскихъ Русинôвъ.

(Выѣздъ Василіянина до Бразиліи. — Вôдносины рускои церкви тамъ-же. — Проф. Семирадзкій о бразилійскихъ Русинахъ. — Польщене Русинôвъ въ Бразиліи. — Читальня руска въ Бразиліи. — Знову еміґрація. — Бразилія—Канада. — Яки є руски осады въ Бразиліи.)

(Конецъ.)

До Канады зачинають у насъ що разъ бôльше еміґровати, въ декотрыхъ сторонахъ — на Покутю и Буковинѣ — навѣть масово. Въ цвѣтни выѣхала знову нова велика громада переселенцѣвъ, а сими днями выѣхала знову инша партія зъ пôдъ Чорткова. Рушають ся такожь Гуцулы въ дорогу до Канады. Якъ тота еміґрація прибере великŷ розмѣры а до того ще не буде зъорґанізована, то наробить богато шкоды Русинамъ а передовсѣмъ самымъ еміґрантамъ. Ѣдуть переважно заможнѣйшŷ ґазды; кобы хоть продавали ту свои ґрунта не чужимъ людямъ, а зъ другои стороны въ Канадѣ не розсипували ся, такъ якъ доси, але осѣдали всѣ въ однôй околици!!!

Цѣкаво и важно для насъ знати, де Русины осѣли въ Бразиліи. Де-що подавъ бувъ я давнѣйше, але недокладно. Теперь подаю основнѣйше пôсля информаціи д-ра Семирадзкого. Сподѣю ся, що се мое письмо прочитають въ „Свободѣ" и бразилійскŷ Русины тай вôдôзвуть ся; подадуть зовсѣмъ точнŷ вѣсти о своихъ осадахъ, щобысьмо ихъ не губили зъ очей. Говорю о тыхъ, що не пôйшли до горячихъ плянтаційныхъ станôвъ. Зачну вôдъ моря, вôдки въѣзджае ся до стану Параны. 1) Кôлька миль вôдъ берегôвъ Океану атлянтійского на пôдгôрю приморскôмъ — на полудне вôдъ желѣзницѣ ведучои до Курітібы — недалеко мѣста лежить осада Castellano (Кастеліяно). Є ту до 70 родинъ рускихъ. Прочŷ поутѣкали, бо ту за богато вогкости (вôдъ моря осѣдае на горахъ) и ґрунтъ злый. Ту кольонію заложено неудачно въ интересѣ якихсь протеґованыхъ сенаторôвъ. 2) На высокорôвни курітібскôй є пôдъ столицею Curitib-ою кôлька поменьшихъ рускихъ осадъ, якъ Ypiranga (Іпіранґа) коло стаціи желѣзницѣ Suajuvira (Ґуажувіра), кôлька миль на заходъ вôдъ Курітібы. Е ту 80 рускихъ родинъ — вôдтакъ Santa Barbara (С. Барбара), пару миль дальше на пол. заходъ, коло стаціи Palmeira. Е ту кôльканайцять родинъ зъ пôдъ Золочева (Наливайко и и.) зъ р. 1891. Въ самôй Курітібѣ є такожь розсипанŷ рускŷ робôтники и трохи ремѣсникôвъ. Такожь въ недалекôмъ Tomas Cuelho и Sao Jose das Pinhaes є мѣжь Поляками трохи Русинôвъ. 3) Вôдси на пол. заходъ, надъ рѣкою I-guassu (Іґуассу), допливомъ р. Параны — лежить великаньска кольонія Rio Claro (Ріо Кляро) зъ портомъ Барафея. Давна часть (пол. всхôдна) є польска — нова (пôвн. захôдна) осôбна руска. Ту осѣло въ рокахъ 1894 до 1896 около 350 родинъ рускихъ, займаючи значный обшаръ вкупѣ. Декотрŷ, якъ купець („vendista") Кожанъ, Марушка и иншŷ приѣхали ще въ р. 1891. Ту є дуже богато письменныхъ Русинôвъ (нпр. Григорій Кульчицкій, коваль и бувшій аґентъ „Днѣстра", зъ каменецкого пов.; Павло Хомôвъ б. заступникъ вôйта зъ Пôдгайчикъ зъ перемышлянщины; Симбаѣ; Бабирецкій (семинаристъ учительскій); Теодоръ Потоцкій и богато иншихъ. Они можуть вести „читальню", школу руску; въ склепѣ рускôмъ повиннŷ постарати ся о книжки и образы рускŷ (най напишуть до „Просвѣты" книгарнѣ ставропигійскои у Львовѣ).

Маюча теперь будуватись желѣзниця перетне власне руску часть кольоніи Ріо Кляро и получить колонію Прудентополісъ (м. Понта ґросса) зъ Ріо Кляро и найновѣйшою чисто-рускою осадою. 4) Jangada (Жанґада), що лежить на полудне вôдси, долѣ рѣкою Іґуассу коло Porto Uniao (Портъ Уніявъ) лѣвобôчь тои рѣки. Ся осада высунена въ глубину незнаныхъ лѣсôвъ, що тягнуть ся ажь до Арґентины. Вôдъ Ріо Кляро вôддалена теперь щось два дни дороги; якъ буде желѣзниця то буде близька комунікація мѣжь тыми Русинами. Коло Жанґады є дикŷ Индіяне-Ботокуды. — 5) На полудневый всхôдъ вôдъ Ріо Кляро лежить велика чисто-руска осада Agua Amarella (Аґуа Амарелля) а властиво Olyntho (Олінто) звана — надъ Ріо Неґро — допливомъ Іґуассу. Мае ту бути щось **500** чи навѣть **700** родинъ рускихъ. Ту треба конечно руского священника! — 6) Вôдси недалеко є Lucena (Люцена) — велика польска кольонія, котрои задну часть — лініи Mohema (Моема) — знану зъ недавного нападу Ботокудôвъ — и Герасимову (Yrasema) займили Русины — до сто родинъ. — 7) Найбôльша и майже выкгючно руска кольонія є Prudentopolis (Прудентополісъ) — звана давнѣйше Sao Joao de Sapanema, пôвтора дня конемъ вôдъ мѣста и желѣзницѣ Понта Гросса (Ponta Grossa), а девять годинъ желѣзницею вôдъ Курітібы на пôвнôчнôмъ заходѣ надъ рѣкою Tibagy (Тібажі). Осѣло ту до тысячу двѣста родинъ (6,000 душь) рускихъ. Сюды власне ѣде о. Кизима. — 8) Такожь є ще Русинôвъ трохи пôдъ м. Lapa (Ляпа) и декуды розкиненŷ мѣжь Поляками, Италіянами, Нѣмцями, Ишпанами. Въ цѣлôй Паранѣ є около **20,000** Русинôвъ.

Въ станѣ Santa Catharina (Санта Катаріна) — на полудне вôдъ Параны — осѣло въ р. 1895 70 рускихъ родинъ коло нѣмецкого мѣста Brusque (Брускі) на пôдгôрю приморскôмъ, кôлька миль вôдъ океану атлянтійского.

Въ сусѣднôмъ станѣ Rio Grande do Sul (Ріо Гранде до Суль) є 1) до 100 родинъ рускихъ на кольоніи Sao Antonio da Patrulha (Сао Антоніо да Патрулья) на березѣ океану, кôлька миль вôдъ мѣста Porto Allegre (Порто Аллеґре); — 2) около 50 родинъ рускихъ осѣло на кольоніи Jaguary (Жаґварі) въ околици жерелъ р. Ураґвай — стація желѣзницѣ Umbu — въ правдивôй вежи вавилонскôй, де побôчь себе жіє 17 рôжноязычныхъ народôвъ. Вкôнци 3) 80 родинъ поселено на кольоніи Ijuhy (Іюі) — стація желѣзницѣ Crus Alta вôдъ S. Maria на пôвнôчь. Туды то розсыпали ся рускŷ спокôйнŷ хлопы. Може й ще де є тамъ, але мы не знаемо. — Не забуваймо за нихъ и най они о насъ не забувають.

Любомиръ Р-скій.

ЩО ЧУВАТИ ВЪ СВѢТѢ?

Чи буде вôйна?

Що тôлько зôстала перервана вôйна грецко-турецка и зачали ся переговоры о запровадженю спокою, вже выходить знову пытане: чи буде вôйна? Турція горда зъ побѣды надъ Греками хоче єѣ знищити цѣлкомъ; хоче забрати конечно грецку провінцію Тессалію, заплаты военныхъ коштôвъ и кромѣ того хоче забрати еще и грецку фльоту. Греція, розумѣе ся, не може пристати на таку угоду, бо то рôвнало бы ся пôдписати декретъ на свою погибель. Европейскŷ державы такожь сказали Турціи, що не дадуть ѣй забрати Тессаліи, але Турція того не слухае и громадить свои войска такъ, що теперь въ самôй тôлько Тессаліи есть вже 200 тысячь турецкого войска. Кромѣ того Турція стягае свои войска зъ цѣлого краю и высылае на границѣ Сербіи и Болгаріи; видно боить ся тыхъ краѣвъ, щобы они не пôйшли въ помôчь Греціи. Длятого отже, если Турція не услухае Европы и не вôддасть Тессалію назадъ Греціи, то готова выбухнути знову вôйна, але теперь вже страшнѣйша и завзятѣйша, бо и другŷ балканскŷ державы пôйдуть на помôчь Греціи.

На Кретѣ все еще нема спокою. Повстанцѣ хотять конче прилучити той островъ до Греціи и не хотять пристати на нѣяку автономію. Войска грецкŷ вже опустили островъ, а повстанцѣ остали теперь самŷ и мусять ся бити не тôлько зъ Турками, але еще и зъ европейскимъ войскомъ, котре тамъ есть выслане для утриманя спокою на островѣ. — Коли повстанцѣ припустили були штурмъ до Hieraperty, де було турецке войско, то французка и италіянска фльота бомбардовали повстанцѣвъ, котрŷ зъ великими стратами мусѣли уступити. Але якъ Турки мордують христіянъ, то въ той часъ нема кому ихъ боронити...

Россія мобілізує (стягае) свои войска на турецку границю, щобы була готовою кождои хвилѣ выступити въ оборонѣ христіянъ. Флота чорноморска крутить ся недалеко Константинополя и тымъ додае великого страху Туркамъ.

Въ Нѣмеччинѣ такожь военный рухъ. Нѣмецкій парламентъ вызначивъ 30 мил. марокъ на закупно новыхъ арматъ для своеи арміи. Видно Нѣмцѣ побоють ся когось и не хотять зôстати по-заду.

Въ Франціи роблять великŷ приготовленя до всесвѣтнои выставы, котра мае вôдбути ся въ р. 1900. На однôмъ мітинґу зайшло пытане: чи комітетъ, котрый уряджуе выставу мае запросити въ имени Франціи такожь и нѣмецкого цѣсаря, — одноголосно було ухвалено, що поки Нѣмцѣ не вôддадуть Французамъ Альзацію и Лотарінґію, котру имъ забрали по вôйнѣ зъ р. 1876 — доти нѣмецкій цѣсарь немае чого показувати ся въ Франціи. За-для того Нѣмцѣвъ обнявъ великій страхъ.

Въ Ишпаніи міністеріяльный крахъ. Міністеръ-президентъ Canovas и зô своимъ кабінетомъ подавъ ся до дімісіи. Причина уступленя була така: Міністеръ справъ заграничныхъ князь Тетуанъ побивъ въ парляментѣ сенатора зъ ліберальнои партіи проф. Coroasa. Тымъ поступкомъ такъ обурили ся лібералы, що зажадали уступленя міністра Тетуана. Але той не хотѣвъ уступити, отже лібералы застрайкували, т. е. не ходили на нарады до парляменту. Длятого міністеръ-президентъ Canovas, не могучи погодити обѣ партіи, мусѣвъ уступити зъ цѣлымъ своимъ кабінетомъ.

На Кубѣ генералъ-губернаторъ Вейлеръ выдавъ знову розказъ, щобы всѣ фармеры зъ двохъ провінцій: Santiago de Cuba и Puerto Principe въ протягу 30 днѣвъ полишали свои фармы и щобы схоронили ся въ бôльшихъ мѣстахъ, попередно однакъ, щобы знищили все, щобы могло бути на ужитокъ повстанцямъ. Тымъ розказомъ Вейлеръ знову спровадить голодъ и нужду середъ населеня тыхъ двохъ провінцій. Хто того розказу не услухае — буде процесованый передъ судомъ военнымъ и буде остро караный.

Въ Австріи польскŷ панки сушать собѣ голову надъ тымъ: кого бы то по смерти Францъ Йосифа, австрійского цѣсаря, поставити польскимъ крулемъ:

ВЪ СВѢТЪ ЗА ОЧИ!

Прійшли жиды, купили нашу хату
И всьо, що въ хатѣ було. И торгу добили.
И положили грошѣ на заплату
И хату — взяли...
Остатки лахматя,
Що було въ скринѣ и що було въ хатѣ,
Зôбраламъ разомъ и скликаламъ дѣти.
Сумнŷ прибѣгли и кажуть до мене:
„Лишимъ ся тутки. Та лишимъ ся, нене!
„Намъ тутки добре..." — Охъ! Добре вамъ, дѣти?!
Кожде зъ васъ голе, босе, неогрѣте;
И такъ вамъ добре?... Нѣ! Не часъ просити!
Кожде зъ васъ ѣсти хоче, хоче жити.
А якъ?... пытаю... Гейже въ свѣтъ за очи,
Коли насъ рôдный край живить не хоче! —

На вôзъ мы сѣли... Щаслива дорога,
У свѣтъ далекій, геть за рѣки, море!
Пращайте рôднŷ села и лѣсы и боры!
Менѣ васъ жаль, — жаль дуже: Такъ щожь, милый Боже,
Коли насъ рôдна земля выживить не може!...
На вôзъ мы сѣли... Ранокъ бувъ холодный,
И вѣтеръ завивавъ и прошибавъ намъ тѣло,
„Менѣ такъ зимно, я такій голодный"
Каже до мене мôй малый несмѣло,
„Вернѣмъ ся мамо!" — Цитьте, мои дѣти!
Тамъ хлѣба бôльше, сонце красше свѣтить.
Лишь тихо будьте! — И беру на руки,
А серце рветь ся и скимить зъ розпуки.
Минаемъ церкву с[illegible]ру при дорозѣ
И коло церкви кладбище зъ хрестами.
А дѣти въ голосъ: „Мы хочемъ до Бозѣ,
„Хочемъ до тата!" И вчѣпились мамы
И такъ просили, такъ сумно кричали,
Що вôдъ ихъ просьбы самŷ конѣ стали.

Ввôйшлисьмо въ церкву, на колѣна впали.
И передъ Бога Всевышнього трономъ
Мои маленькŷ такъ смирно лежали,
Такимъ припали передъ Нимъ поклономъ,
Мои дрôбонькŷ, безталаннŷ дѣти,
Якъ тŷ прибитŷ бурею и громомъ
Весняни квѣты!

„О Ты, Пречиста, свята Божа Мати!
„И Ты втѣкала зъ батькôвскои хаты!
„И Ты страдала, пробита мечами!
„Зглянь ся надъ нами!
„Мы не кидаемъ родиннои стрѣхи
„Задля маетокôвъ анѣ задля втѣхи,
„Але що жити намъ не хочуть дати!
„Прости намъ, Мати!
„На рукахъ нашихъ выросли мозолѣ,
„И серце наше зъѣли лютŷ болѣ.
„А хлѣба, хлѣба не можемъ достати!
„Прости намъ, Мати!
„И Ты Всевышнїй, що правишь надъ свѣтомъ
„И печалишь ся мушковъ и цвѣтомъ
„И пташкамъ стелишь на галузцѣ ложе,
„Прости намъ, Боже!
„Ты дикŷ дебры призначивъ звѣринѣ,
„И рыбѣ давъ Ты рѣки, воды синŷ;
„А мы идемо по свѣтѣ шукати
„Для себе хаты..."
Выйшлисьмо зъ церкви. А бѣлŷ березы
Шумѣли сумно, и листе якъ сльозы
Зъ вѣтромъ летѣло. И дѣти просили:
„Ходѣмъ, мамуню, до тата могилы".
А та могила на окопѣ була.
Надъ нею рѣка рамена нагнула.
А що не було хрестика зъ дубины,
То выросъ тамки чорный корчъ тернины
И вытягъ въ небо свои вѣтви голŷ;
Свѣдчивъ про муку и про хлопскŷ болѣ!
И бѣднŷ дѣти наче пташенята
Припали разомъ до могилы тата
И кличуть сумно: „Гей, ци чуесь, тату?
„Насъ мамуня вже продали хату!
„Хату продали, обôйсте, коморы,
„И йде зъ нами далеко — за море.
„Пейсатый Моско купивъ насу хату...
„Будь здоровъ, тату!"
„Будь здоровъ!" Сльозами
Батька прощали и зимну могилу
Бѣднŷ зъ розпуки били головками.
И всѣ просили матери на силу:
„Не ѣдьмо, мамо, не кидаймо тата!"
И въ тую хвилю розпука крилата
На насъ злетѣла и пôдъ свои крила
Мене нещасну зъ дѣтьмами взяла.

Й ветала перша. — Часъ, дѣти, въ дорогу! —
Зôрвались, ще разъ помолились Богу,
Землѣ святои вхопили въ шматину
И зъ тымъ пустились у чужу чужину.

Богданъ Лепкій.

ТЕЛЯ И ОСЕЛЪ.

Пасло ся разъ телятко коло великои ямы. Зразу почало скакати и брикати ажь ся звалило до ямы. Коли досягло дна, зôтхнуло: „Ахъ чи-жь я не оселъ, що-мь ту впало?"

Таки заразъ знову недалеко теляти пасъ ся оселъ. Пôднѣсъ голову и розглядавъ ся по свѣтѣ. И бачить недалеко красну, зелену траву. Поскакавъ геть охочо, що си поскубае, але не мôгъ поскубати, бо то бувъ бодакъ. Такъ обдуреный подумавъ си: „Не дурне-жь то теля зъ мене такъ ся дати здурити?"

Кождый держить себе за мудрого, а другихъ за блазнôвъ.

Пословицѣ.

Чистота — пôвъ житя.
Помалу дальше зайдешь.

деньогo, теперѣшного мiнiстеръ-президента,чи князя Сапєгу, претендента до польского трону? — Але поки сонце зойде — роса очи выѣсть. Такъ и зъ Баденiмъ. Вôнъ мае теперь немало клопоту за языковый роспоряджени въ Чехахъ и хто знае чи днесь-завтра вже гордый шляхтичъ Бадені не пôйде въ кутъ.

НОВИНКИ.

— О. К. Лавришинъ выступивъ зъ „Соединенія" и заявивъ свое выступлене публично на конвенціи въ Bradock, Pa. Причины якй его спонукали до сего, сподѣемо ся, подасть о. К. Лавришинъ до публичной вѣдомости.

Гарнй выгляды на будучнôсть для неанглiйскихъ народностей!

Ось що читаемо въ „Kuryerze Polskim":

„Зъ Риму надôслано для католикôвъ въ Сполученыхъ Державахъ дуже важне письмо, дотыкаюче парафiй емiгрантôвъ а затѣмъ Полякôвъ, Нѣмцѣвъ, Италiянôвъ Чехôвъ и т. д.

Въ тôмъ письмѣ стоить написане: 1) Дѣти урожденй въ Америцѣ зъ родичей, котрыхъ матерною мовою не есть англiйска мова, не суть обовязанй, скоро дôйдуть до повнолѣтности, бути членами тои парафiи, до котрои належать ихъ родичѣ, а мають право прилучити ся до парафiи, въ котрôй вживае ся мовы краевои — англiйской. 2) Католики, не урожденй въ Америцѣ, але умѣючй по англiйски, мають право бути членами тои парафiи, въ котрôй вживае ся англiйскои мовы и можуть бути змушенй пôддати ся юрисдикцiи пароха церкви збудованои для людей, котрй и на дальше вживають матерною мовы".

Зъ того выходить, щобъ якъ найскорше запровадити англiйску мову, яко мову американскои церкви. Церкви въ котрыхъ ужиають иншои мовы а не англiйскои суть тôлько тымчасовыми институцiями, котрй зникнуть, скоро зникнуть вôдносины, котрй спонукали ихъ заложене.

Мы певнй напередъ, що отсе розпоряджене не може мати въ вôльной Америцѣ наименного примѣненя и вже теперь всѣ неанглiйскй народности заявили прилюдно свое невдоволене зъ такого розпоряджена. — Одна зъ нѣмецкихъ газетъ заявила, що розпоряджене зовсѣмъ не тычить ся Нѣмцѣвъ, хиба Полякôвъ. — Про насъ Руснакôвъ нема що и казати! те не про насъ бесѣда. Адже-жь нашй церкви не позаписуванй на айришскихъ епископôвъ, а затѣмъ нема наименшои ообавы примѣненя до насъ того розпоряджена. Нашй церкви выбудуванй народъ своими центами — лишь вôнъ буде и мае право ними завѣдувати.

ПРОВОРНА.

Одна жѣнка заскаржила сальонêсту за те, що тôй помимо ей выразного заказу розпивавъ ей мужа и заказала 7 тысячь дол. вôдшкодованя. Оскарженый боронивъ ся, та обвинюючихъ свѣдоцтвъ противъ него було богато, такъ, що программъ справу и мусѣвъ заплатити 150 дол. вôдшкодованя. — Нашимъ рускимъ жѣнкамъ треба бы хопити ся такожъ такого мудрого способу.

Обмежене емiграцiи.

Правительство канадiйске задумуе установити таке право, що каждый прибуваючiй до Канады на поселене мусить мати при собѣ що найменше 100 дол. готôвкою. Тымъ способомъ хотять они спинити чимъ разъ бôльшiй приплывъ Руснакôвъ, котрй по найбôльшôй части приходять безъ одного цента и стають тягаромъ для правительства. Дуже слушно завважала одна зъ канадiйскихъ газетъ, що въ Канадѣ ще маса вôльнои землѣ, а такимъ обмеженемъ емiграцiи правительство стратило бы лишь, бо хоть Русины и иншй народности приходять по бôльшôй части безъ цента, та за те они пильнй и працьовитй и въ кôлькохъ лѣтахъ зможуть загосподарити ся незгôрше.

Трясене землѣ.

Дня 31. мая десь коло другои години зъ полудня дало ся чути легке землетрясене въ сторонахъ захôднихъ и всхôднихъ Штатôвъ. Въ Вашингтонѣ трясене землѣ тревало около 50 секундъ. Вiкно було якъ пôдлоги дрожали. Трясене посувало ся зъ полудня на пôвнôчь.

— Два великй пожары навѣстили 27. мая вечеромъ мѣсто Hoboken, N. J. Цѣла улиця выгорѣла а 140 родинъ лишило ся безъ даху. Рôвночасно выбухъ иншiй огонь въ докахъ фiрмы Tretgen & Lange при 17. улицi. Доки и 7 каналовыхъ лодокъ згорѣло. Шкоду числять на 650 тысячь дол.

РЕГИСТРОВАНЙ ЛИСТЫ.

Давнѣйше, если хто посылавъ регистрованый листъ а той въ дорозѣ загинувъ, не доставлявъ, посылаючiй жадного вôдшкодованя. Теперь выйшло таке право, що за каждый пропавшiй регистрованый листъ достане ся 10 дол., если посылаючiй докаже, що въ листѣ було що найменше 10 дол.

ЖЕНЩИНЫ НА УНИВЕРЗИТЕТАХЪ.

Въ Сполуч. Державахъ пôвн. Америки женщины насампередъ допущенй були до униве рзитетскихъ наукъ. Перша женщина зôстала лѣкаркою въ р. 1849, нынѣ есть ихъ 60 тысячь жѣнокъ, котрй покôнчили тоту высшу школу, а 65 тысячь ходить теперь до тыхъ школъ. Въ Австрiи на университетѣ допущено женщины допера того року.

ТОГОРÔЧНЫЙ 4 ДЖУЛАЙ.

4. юлiя Американцѣ святкують торжественно на памятку освободженя Амер. зъ пôдъ правлѣня Англiйцôвъ. Але того року 4. юлiя припадае на недѣлю, отже свято те буде вôдложене на понедѣлокъ, такимъ способомъ того року не будуть святковати 4. джулая а 5. джулая.

Творы Юрiя Федьковича.

Въ мѣстѣ Чернôвцяхъ на Буковинѣ выдае руска газета „Буковина" творы славного рускогo поета и новѣстеписателя Юрiя Федьковича. Перше се нове выдане, зъ которого появивъ ся выпускъ I., мѣстячiй поезiи, въ котрыхъ выспѣвана сумна доля рускихъ жовнѣрôвъ. — Сй творы впорядкувавъ д-ръ Василь Щуратъ. Хтобы зъ Амер. Руснакôвъ жичивъ собѣ перечитати гарнй поезiи якъ и повѣсти, въ котрыхъ по майстерски змальоване житє-бутє Русинôвъ-гуцулôвъ — най удасть ся до нашои „Свободы" а мы вже для него ей книжки спровадимо зъ краю.

Справы робôтничй.

— Робôтники затрудненй въ выробахъ мармуру въ Ню Йорку по короткôй борбѣ выграли страйкъ. Пôсля контракту будуть дôставати зъ днемъ 1. новембра $3.25 денно, такъ званй „оввеrs" $3.50 денно, а помôчники по $2.40.

— Въ прядѣльняхъ „Hawland Mills, New Bedford Mfg. Co." „Rotch Spinning Co." знижено платню. Мѣсця 200 людей, котрй не хотѣли згодити ся на се, обсаджено свѣжими людьми.

— Сенатъ ухваливъ, а McKinley пôдписавъ, щобъ зъ касы державнои асигновано $50,000 для американцѣвъ, котрй-бъ хотѣли прийѣхати зъ Кубы до Америки назадъ. Тымчасомъ наводить американскй газеты фактъ, що сторожъ вязницѣ въ Columbus, Ohio, въ протягу одного тыждня роздавъ мѣжъ голодуючихъ безъ занятiя робôтникôвъ 900 кошôвъ розличныхъ окрушинъ зô столôвъ вязнѣвъ.

— Въ становôй легiслятурѣ Минесоты перейшло недурне право. Кождого, хто буде просити о милостыню, хоронити ся по шопахъ а не по готелѣхъ, буде переходити зъ мѣсця на мѣсце, буде ся уважати за волоцюгу, бродягу и такiй пôдпадае карѣ $100 або 90 дней вязницѣ. Отже бѣдного робôтника, котрый безъ цента въ кишени буде йти за робôтою, уважати муть за небезпечного волоцюгу. Противъ того нѣчого не сказала навѣть „американска федерацiя працѣ", бо проводирѣ ей надѣють ся дôстати вôдъ теперешнего номiнацiю на екзамiнаторôвъ ковалѣвъ и фразирôвъ.

— Въ Osceola такожъ застрайковали майнеры зъ причины зниженя имъ платнѣ зъ 60 цт. на 54 цт.

— Въ Питсбурскôй фабрицѣ Garrison Faundry Co. на полудневôй 9. улицi всѣмъ робôтникамъ знижено платню о 15 процентъ.

— „Union Switch and Signal Co." въ Swissvale повѣдомила своихъ робôтникôвъ, що зъ причины браку замовлень замыкае фабрику на неограниченый часъ. 250 робôтникôвъ остане безъ роботы.

— Въ великôй фабрицѣ „Jones & Laughlius Co." въ Pittsburg, S.S. Pa., котра затруднюе 3000—4000 робôтникôвъ выбухъ страйкъ, бо компанiя зъ днемъ 1. юнiя обнижила всѣмъ робôтникамъ платню о 10 проц. Въ тôй фабрицѣ не робить Русинъ.

— Робôтники фабрики „Altoona Coal and Iron Co." вôдбули мiтiнгъ и постановили страйковати, бо знижено платню пудлярамъ о 25 проц. а зарôбникамъ о 10 процентъ.

— Зъ причины, що ще зъ днемъ 1. марця знижено платню зъ $2.70 на $2.40 на тонѣ, около 400 робôтникôвъ фабрики „Reading Iron Works" въ Редингу, Па. застановило роботу.

— Майнеры въ станѣ Tenessee приняли знижене платнѣ о 18 проц.

— Недалеко Crystal Srings, О. найшли вугле.

— Въ майнахъ вздовжь рѣки Youghiogheny знижена платня зъ 60 цнт. на 54 цнт.

— Такожъ недалеко English Centre, Pa. Tioga Co. натрафили на вугле.

— 12,000 майнерôвъ въ станѣ Иллинойсъ, котрй въ Streator вôдбули мiтiнгъ, рѣшили приняти 52½ цнт. платнѣ и вернути назадъ до роботы.

— Майнеры Пiтсбурского дистрикту вже застрайковали. 23,000 люда застановило роботу. Они жадають стару платню 69 цт. Думали, що и майнеры зъ околицѣ Columbus, О. прилучать ся до нихъ, але ничь зъ того.

— Говорять вже наперѣдъ, що зъ днемъ 1. януара 1898 властителѣ домôвъ въ Ню Йорку пôдвысшать рентъ вôдъ помешканъ значно высше вôдъ дотеперѣшного, якiй мусять платити робôтники, коли ще сидять въ „маломъ Ню Йорку". Захотѣлось богачамъ американцямъ славы, а ты робôтнику покутуй за то, плати высшiй рентъ.

— Фабриканты руръ байсикльовыхъ зъ Англiи и Америки злучились въ международный тростъ, котрый вже закупивъ найбôльшiй истнуючiй фабрики. Выробъ побôльшивъ ся, а платня робôтникови въ десятеро зменшила ся.

— Майнеры въ околици Marcer, Pa. терпѣли до теперь за-для застою въ роботѣ великiй недостатокъ. Теперь знову оновѣстили властителѣ копаленъ, що знижать платню о 5 цнт. вôдъ тоны. 900 робôтникôвъ, котрй зôстали дôткненй тымъ, коли довѣдали ся о такôмъ зниженю, вôдбули мiтiнгъ и рѣшили не йти до роботы.

— Въ Robinson Rea Manufacturing Co. въ Пiтсбургу въ S. S. робôтники страйкують, бо знижили имъ платню.

— Теперь по цѣлôй Америцѣ ничь не чути лишь знижене платнѣ — страйкъ, страйкъ — знижене платнѣ и т. д. и т. д. Дежь тй „золотй часы" солодкiй нашъ „батько" McKinley? Обдурили тебе капiталисты, а зъ ними ты насъ.

— Страйкъ Ню Йоркскихъ кравцѣвъ удасть. Вже богато повернуло до роботы на поданыхъ условiяхъ, а 25,000 ще страйкує.

— Въ Пiтсбургу до сего часу иде робота добре. Навѣть въ Pennsylvania Tube Works на Cars поправляе ся робота. Але не знати, чи на довго буде то добре.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

БАРАНЪ НЕ КУМЪ.

А.: — Слухай Иване! Вчера бачивъ я у Грица файныхъ три баранцѣ. Пойдемо ихъ той ночи украсти.

Иванъ: — Ай, гдежь бысте таке робили? Тажь вôнъ якiйсь кумъ вамъ.

А.: — Хто, вôнъ? Такъ, правда, ну то вôнъ — але не бараны.

Професоръ. — Скажи менѣ, котре звѣря потребуе найменче поживы до удержаня своего житя.

Ученикъ. — Моль.

Проф. — Чому?

Учен. — Бо вôнъ гризе лишь самй дѣры.

ПРИ КРЕСТѢ.

Священникъ: — Отрицаешь ся сатаны и всѣхъ дѣлъ его?...

Кумъ (до своеи жены, що була за куму): — Стара, говори скоро: хочу поправити ся и бути инакша, бо заразъ скажу, що та ся вôдрѣкаю.

За „Свободу" належить ся заплатити!

Де-що цѣкаве.

— Найбôльшiй корабель на свѣтѣ буве до сего часу „Pennsylvania", власнôсть компанiи гамбурскои, котрый мавъ 600 стôпъ довготы а мôгъ мѣстити въ собѣ 20,000 тонъ тягару. Теперь знову англiйцѣ будують корабель, що буде довгiй 700 стôпъ, а може вести 30,000 тонъ тягару.

— Православный Еп. Николай въ своимъ посланiю до Ольдфордчанъ сказавъ, що въ Галичинѣ правимо всякй богослуженя по польски — прецѣнь то неправда — а въ Угорщинѣ по мадярски, чимъ видно образивъ ся... Тымчасомъ въ ч. 13. „Прав. Амер. Вѣстника" позволяе Протоєр. Товту, его братови и Михаилу Балогу вôдправляти, спѣвати и говорити по мадярски и то навѣть Службу Божу. Еписк. зъ властiю на цѣлу Америку — страхъ! — вôльно то робити, але не унiятамъ.

— Найбôльша илюскиа въ свѣтѣ жiе въ Венецуелѣ. Важить пôвъ фунта.

— Тигръ есть сильнѣйшiй вôдъ льва. Того можуть побороти 5 люда, а тигра девять.

— Мѣсто Ст. Люисъ есть найбôльшимъ осередкомъ въ свѣтѣ въ фабрикацiи табаки и тютюну.

— Пиво зъ яблокъ теперь дуже уживають въ станѣ Maine.

— Въ р. 1883 Японiя мала лишь 83 фабрикъ. Въ р. 1893 мала вже 1,163.

— Найбôльшимъ будынкомъ театральнымъ есть „Grand Opera" въ Парижи, бо закрывае 3 акры землѣ.

— Пазнôгтѣ на лѣвôй руцѣ ростуть вôсѣмъ або десять дней довше якъ на правôй.

— Якъ бы улицѣ Льондону злучити конецъ зъ кôнцемъ, то-бы сягали ажь до Петербурга.

— Копальня золота въ Eureka, Cal. есть 2,290 стôпъ глубока. Копальня знову срѣбла въ Carson City, Nevada есть 3,300 стôпъ глубока. Памъ всьо одно.

Купуйте книжки!

Въ редакцiи „Свободы" можна дôстати слѣдуючй книжки:

Якъ чортъ заслуживъ кусника хлѣба. ЦѢНА 10 цнт.

Образки зъ Америки. Написавъ Бузько. ЦѢНА 10 цнт.

Народный рухъ Австро-Угорскихъ Руснакôвъ Ч. I. Написавъ М. Павликъ. ЦѢНА 15 цнт.

...тому вже дуже давно бували нищі установы помѣжь пчолами, вôдъ тыхъ якî є нынѣ. Щорôчне мордоване трутôвъ, по котрôмъ тѣла поубиваныхъ лѣнюхôвъ вкрываютъ землю — було незнаною ще рѣчею. Але вже и давными часами лучало ся часто, що въ головахъ збиралъ ся меду зароджувались бунтôвничî гадки противъ ихъ, цураючихъ ся всякои роботы, товаришѣвъ, та що страшнî погрозы и проклоны сыпались на сихъ послѣднихъ. Мимо того однакъ черезъ довгій ще часъ оставало все по старому, понеже пчолы були звычайно занадто занятѣ роботою, щобы могли запускатись въ довгî диспуты зъ тыми, котрî всегда лишь дармували, коли зъ другого боку труты хитрили зъ пчолами, та хвалили ихъ працьовитôсть и другî приметы — подѣлюючи рôвночасно безжурно овочи ихъ трудôвъ.

Що року однакъ, коли наближавъ ся часъ выбору новои королевои — и то зъ пчôлъ, котрымъ доля пчôльного царства лежала найбôльше на серци, мандрували по скôнченю що-денной роботы вôдъ комôрки до комôрки, жадаючи яснои вôдповѣди на свои питаня вôдъ тыхъ, що кандидували на престолъ; они старали ся найти таку кандидатку и королеву, котра бы не притискала ихъ надмѣрною працею и подѣлила такъ працю якъ и користуване ся плодами тои працѣ бôльше справедливо якъ се бувало доси. Въ той спосôбъ позбавляли они себе солодкого вôдпочинку мозгу и тѣли, хотяй и якъ сильно его потрѣбували, а зъ всходомъ сонця брали ся знова до роботы умученî впрадъ, не щасливî въ душѣ своѣй, що старали ся всѣми силами полѣпшити свою долю и своихъ наслѣдникôвъ.

За той часъ, розумѣе ся, труты высиплялися спокôйно, а коли пчолы пôшли до роботы, они зô своеи стороны робили старания, щобы выбрати королеву по своѣй думцѣ. Згодившись остаточно на одну, затрували они напередъ еи серце подхлѣбствомъ, а потôмъ вже вырано жадали, щобы она не зважала на жаднî жаданя пчôлъ; дальше казали они королевôй, що пчолы втратили въ своѣй однострайнôй роботѣ мудрôсть державну и деликатне обходжене ся, щобы она ихъ радилась въ усѣхъ важнѣйшихъ справахъ дотычачихъ пчôльного царства; обѣцювали ѣй також посвячувати весь свôй свобôдный часъ серіозному застановлюваню ся надъ всѣми державными справами въ замѣнъ за еи довѣріе.

И такъ звычайно бувало, що хотяй жаданя робôтницъ звертали вечерами на себе увагу королевои, пôсля скôнченя працѣ, то однакъ королева всегда улягала впливôви дорадамъ трутôвъ в противну днѣ; звôдси вило, що права ухвалениї вечеръ, бували змѣнюванї въ полудне, або иншими новами, пчолы ухвалювали права а труты робили до нихъ додатки, котрî змѣняли цѣле ихъ значѣнье.

Въ наслѣдокъ того, зачавъ ... узеный гнѣвъ ... завистъ, що мовъ огнемъ палили ихъ нутра, наколи труты ставали чимъ разъ бôльше собѣ позволяти, а наконецъ не хотѣли вже слухати нѣчого крôмъ голосу власнои захланности.

И такъ стало ся одного разу, що коли прійшло выбирати нову королеву, то покривдженî пчолы, не пôшли до роботы, якъ звычайно, але завôзвали трутôвъ на мітингъ публичный, щобы тамъ рѣшити по чіимъ боцѣ правда и якъ имъ дальше бути. Выбрано бесѣдникôвъ, зъ обохъ сторôнъ и приступлено до дискутованя. Але бесѣдникъ пчôлъ навѣвъ такі доказы, въ користь своихъ товаришѣвъ и пересказавъ зъ такою силою всѣ ихъ кривды и щербаву долю, що труты не знали, що вôдповѣсти на тое. Они лишь стали посмѣхуватись голосно, бажаючи смѣхомъ заглушити жалобы пчôлъ, та все кричали: „А то дураки! Що за непросвѣщеность!"

Коли шумъ утишивъ ся троха, выступила знова одна пчола напередъ и ставши противъ самыхъ насмѣвающихъ ся, сказала: „Если бы всѣ товаришки мои були тои що и я гадки, вашъ смѣхъ скоро уставъ бы. Дивѣть! вась тутъ не богато, коли число наше въ десятеро вôдъ вашого бôльше. Еслибъ мы хотѣли силы ужити, вы скоро мусѣли-бъ впасти на колѣна и просити пощады; або еслибъ мы схотѣли перестати робити — давно вже були бысте поздыхали".

По сѣй бесѣдѣ пôднѣсъ ся знова шумъ по обохъ сторонахъ. Але однѣ трутъ, не навченый слухати правды сказанои въ очи, выступивъ напередъ и крикнувъ: „Тымъ бôльша ганьба для васъ, если се правда! Хотяй правду сказавши, оно така сама безстыдна брехня, якъ и всѣ другî вашî аргументы. Але припустѣмъ, що се правда — чижь не показує оно, що вы нѣкчемнî и пôдлî, коли пôддаетесь хотяй и сильнѣйшимъ? Если се ложь, то всѣ вы брехуны; если се правда — тогды вы погордженî, гордî и пôдлî!"

Закимъ ще мавъ вôнъ часъ вôдобрати похвалу вôдъ товаришѣвъ своихъ, а вже пчолы пôднесли ся цѣлою своею силою и кинули ся на ворогôвъ, а въ кôлька минутъ пôзнѣйше земля покрылась трупами трутôвъ.

Зъ того часу стали пчолы выбирати королеву и радити пôсля своеи вподобы.

Молись, трудись, учись, до „СОЮЗА" запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближнього люби, церковь посѣщай, „СВОБОДУ" читай, Русь святу люби, доброму научайся, гропей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ льотерію не грайте, тôлько грошъ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому", ану скиньтесь по центови. Се не забувайте! . . . . Буде зъ васъ.